

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Навчально-науковий Інститут мистецтв

Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РИСУНОК

Освітня програма «Декоративно-прикладне мистецтво»

Спеціальність **023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»**

Галузь знань **02 Культура і мистецтво**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 01 вересня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Рисунок
Викладач (-і)	Прокопів Петро Микитович, доцент кафедри ОДПМР Мельничук Оксана Дмитрівна, ст. викл. кафедри ОДПМР Попенюк Юлія Анатоліївна, асистент кафедри ОДПМР
Контактний телефон викладача	0501002617; 0661781178; 0678112523; 0993185592
Е-mail викладача	petro.prokopiv@pnu.edu.ua oksana.melnychuk@pnu.edu.ua yulija.popenyuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	18 кредити ЄКТС, 540 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри: https://odpmr.pnu.edu.ua/%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d0%ba-%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%b2%d0%b5%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d1%8f-%d1%81%d0%b0%d0%bc%d0%be%d1%81%d1%82%d1%96%d0%b9%d0%bd%d0%be%d1%97-%d1%80%d0%be%d0%b1%d0%be%d1%82/ . Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Рисунок є базовою навчальною дисципліною в системі художньої освіти. В основу академічного рисунка покладено принцип єдності в навчанні азам зображувальної грамоти та формувань вмінь і навичок реалістичного зображення.</p> <p>Предметом вивчення дисципліни є художній рисунок - однієї з найважливіших і дуже розвинених галузей образотворчого мистецтва, що лежить в основі всіх видів зображень на площині. В живопису рисунок є початковою стадією твору і відіграє дуже важливу роль в абрисах предметів, формі, об'ємі предметів, їх розміщення в просторі. Рисунок у графіці – головний вид художньої творчості, основ гравюри і літографії. Він має виняткове значення як засіб пізнання і вивчення художньої дійсності, це основа образності всіх видів образотворчих мистецтв.</p> <p>Рисунок, а особливо малювання з натури, є основою художньої освіти. Малювання з натури відбувається в двох напрямках: академічний рисунок і рисункові начерки, зарисовки, етюди. Академічний рисунок — це класичний підхід до навчання образотворчого мистецтва із застосуванням класичних методів і прийомів зображення об'ємного простору на площині, а також поняттям об'ємної форми з використанням лінійно-конструктивного рисунка, світлотіньового, залежно від поставленого завдання. Робота над академічним рисунком ведеться поетапно, з чітким виявленням конструктивної будови форми, обсягу, тональних співвідношень і, що є головним, правильним її завершенням, а саме — вмінням передати загальну цілісність сприйняття образу. Рисункові начерки і етюди мають більш вільне, неформальне, творче трактування форми, її зв'язок з оточуючим середовищем.</p> <p>Рисунок як навчальна дисципліна має необмежені можливості для творчого розвитку мистця.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – оволодіння рисунком як основою образотворчої грамоти, що дозволяє отримати знання і навички, необхідні для розвитку професійних і творчих якостей художника, а саме: художньої спостережливості, зорової пам'яті, образного мислення, творчої уяви і фантазії, естетичного смаку, а також тренує око і руку художника. – професійна підготовка фахівця з високим рівнем майстерності щодо самостійного творчого вирішення завдань художньої і педагогічної діяльності. <p>Завданням вивчення дисципліни є :</p>	

–практичне оволодіння студентами рисунком, як мовою образотворчого мистецтва;
–засвоєнні теоретичного і практичного досвіду, набутого світовим мистецтвом.

4. Результати навчання (компетентності)

Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:

знати:

- методику послідовного виконання академічних завдань за етапами:
  - композиційне вирішення;
  - лінійно-конструктивна побудова;
  - тональне моделювання форми;
- техніку і основні матеріали рисунка
- анатомічні особливості побудови черепа, пропорції і конструкцію голови людини.

вміти:

- користуватися матеріалами для рисунку;
- проаналізувати і визначити основні характерні риси натури, її загальні параметри, форми, силуети, визначити горизонтальність чи вертикальність композиції;
- закомпонувати зображення на площині;
- використовуючи лінійну перспективу, зробити лінійно-конструктивний рисунок, аналізуючи масштаби, пропорції і розташування предметів у просторі;
- проаналізувати тональні співвідношення зображуваного;
- зберігаючи тональні співвідношення, промоделювати форму зображуваних предметів;
- передати матеріальність предметів чи живої натури;
- узагальнити рисунок з урахуванням повітряної перспективи і освітлення;
- вміти робити творчі і невимушені зарисовки із передачею характеру, настрою, пропорцій зображуваного;
- стилізувати і інтерпретувати зображення за допомогою рисункових образотворчих засобів

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	денна 8/заочна 8
семінарські заняття / практичні / лабораторні	денна 172/заочна 56
самостійна робота	денна 360/заочна 476

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
1,2,3,4	023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	1,2	нормативний

Тематика курсу

Тема	кількість год.		
	Лекції д/з	Практичні д/з	сам. роб. д/з

1 курс I, II семестри

Модуль I. Натюрморти з простих геометричних фігур. Екзамен.

Лекція. як основа образотворчого мистецтва. Лінійна та повітряна перспектива.	2/2		9/9
1. Практична робота. Натюрморт з кількох гіпсових геометричних предметів.		20/6	40/55
2. Практична робота. . Натюрморт з предметів побуту простої форми з драперією.	-	24/8	40/55

Оцінювання

Пр.р.1	Сам. р 1	Пр. р 2	Сам. р.	Екзамен	Підсумок
156	106	156	106	506	1006

Модуль II. Складні натюрморти та натюрморти з архітектурними елементами. Залік.					
Лекція. Техніки і матеріали рисунку.		2/2		9/9	
1. Практична робота. Натюрморт з гіпсовим орнаментом.			20/6	40/55	
2. Практична робота. Натюрморт на вивчення матеріальності предметів та на виявлення просторових планів.			24/8	40/55	
Оцінювання					
Пр.р 1	Сам.р 1	Пр. р 2	Сам. Р 2	залік	
30	20	30	20	100	
2 курс III, IV семестри					
Модуль I. Анатомічна будова голови людини. Залік					
Лекція. Анатомічна будова черепа людини. Особливості будови частини черепа, що відповідає обличчю. Відомості про основні м'язи голови людини.		2/2		9/9	
1. Практична робота. Рисунок черепа у кількох положеннях.			20/6	40/55	
2. Практична робота. Рисунок обрубної моделі голови. Конструктивне та тональне рішення.			24/8	40/55	
Оцінювання					
Пр.р 1	Сам. р 1	Пр. р 2	Сам. р.2	залік	
30	20	30	20	100	
Модуль II. Побудова зображення голови людини. Екзамен.					
Лекція. Відомості про основні м'язи голови людини, їх вплив на пластичну характеристику. Анатомічний розбір рисунка голови людини.		2/2		9/9	
1. Практична робота. Рисунок гіпсових частин обличчя Давида. Конструктивний аналіз і тональне рішення.			20/8	40/55	
2. Практична робота. Рисунок гіпсової голови. Антиной. Конструктивний аналіз і тональне рішення.			24/8	40/55	
Оцінювання					
Пр.р 1	Сам. р 1	Пр.р 2	Сам. р.2	Екзамен	Підсумок.
15	10	15	10	50	100
		ЗАГ.:	8/8	172/56	360/476
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	<p>Оцінювання результатів навчання проводиться з метою перевірки знань і вмінь студентів, встановлення якості набутих компетенцій, формування рейтингу успішності, мотивації студентів до систематичної праці. Оцінювання результатів навчання здійснюється на принципах систематичності, об'єктивності, прозорості та рівності вимог.</p> <p>Контрольні заходи включають поточний контроль, проміжний контроль, підсумковий контроль. Поточний контроль проводиться впродовж семестру та включає перевірку поетапної роботи над завданнями, яку студенти виконують самостійно. Проміжний контроль проводиться наприкінці логічно завершеної практичної роботи у формі відкритих оглядів, на яких мають бути присутні хоча б два викладачі кафедри. У випадку відсутності студента чи порушення терміну виконання роботи без поважної причини оцінка знижується на 5 балів. Якщо студент відсутній чи не виконав вчасно завдання з поважної причини і має відповідне цьому підтвердження, то оцінка не знижується, і студент виконує роботу за індивідуальним графіком. Підсумковий контроль здійснюється наприкінці кожного семестру у формі кафедрального огляду,</p>				

	<p>організованого студентами у формі експозиції. За результатами такого огляду виставляється залікова чи екзаменаційна оцінка.</p> <p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, визначається стобальною шкалою.</p>
Самостійна робота	<p>Теми практичних занять доповнені завданнями для самостійної роботи, які покликані закріпити вивчений матеріал та демонструють глибину його засвоєння. Теми самостійних робіт містяться в Методичних рекомендаціях до програми курсу з Рисунку.</p> <p><i>Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри https://ksud.pnu.edu.ua/денна-форма-навчання/; https://ksud.pnu.edu.ua/індивідуальні-завдання/</i></p> <p>Система оцінювання практичних і самостійних робіт визначається в процентному співвідношенні 60:40. Виконані студентом додаткові самостійні роботи оцінюються в 5 балів і додаються до підсумкової оцінки.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Порядок та організація допуску до підсумкового контролю відбувається в наслідок представлення виконаних практичних та самостійних робіт на семестрових переглядах.</p>
7. Політика курсу	
<p><u>Академічна доброчесність:</u> _____</p> <p>Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p><u>Відвідування занять</u></p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.</p> <p>Пропуски практичних занять відпрацьовуються в індивідуальному порядку і не є виправданням невиконання практичних і самостійних робіт в повному обсязі. За пропущені практичні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу.</p>	
8. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Беда Г.В. Основы изобразительной грамоты: рисунок, живопись, композиция.– М., 1981. 2. Баммес Г. Изображение фигуры человека. 3. Берчаи Е. Анатомия для художников. 4. Жолтовський П.М. Малюнки Києво-Лаврської іконописної майстерні. 5. Жолтовський П.М. Історія українського мистецтва. 6. Ли Н. Основы учебного академического рисунка. 7. Рабинович М. Пластическая анатомия и изображение человека на ее основах. 8. Антонов Ф.В. и другие Рисунок: Учебное пособие для вузов по специальности “Художественное моделирование изделий текстильной и легкой промышленности”. 9. Ростовцев А.А. Академический рисунок. 10. Ростовцев А.А. Рисование головы человека. 11. Турченко О. Київська малювальна школа. 12. Турченко О. Учебный рисунок в Академии художеств. Альбом. 	

_____ доц. Прокопів П.М.
Викладачі _____ ст. викл. Мельничук О.Д.
_____ асистент Попенюк Ю.А.